

ЗМІНИ ПОКАЗНИКІВ ПОВЕРХНЕВОЇ ЕЛЕКТРОМІОГРАФІЇ ВЛАСНЕ ЖУВАЛЬНИХ М'ЯЗІВ У ПАЦІЄНТІВ, ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ ПОНИМИ ЗНІМНИМИ ПРОТЕЗАМИ, ВИГОТОВЛЕНИМИ З РІЗНИХ ГРУП БАЗИСНИХ МАТЕРІАЛІВ

Г.М. Кузь, О.І. Тесленко, Л.С. Галаган

**Полтавський державний медичний університет
Кафедра ортопедичної стоматології з імплантологією**

Актуальність

Проблема лікування хворих з повною відсутністю зубів завжди була і залишається однією з найбільш важливих та недостатньо невирішених проблем в клініці ортопедичної стоматології. Причинами, що призводять до повної втрати зубів, частіше за все є нелікований карієс та його ускладнення, захворювання тканин пародонта, травми та зрідка зустрічаються випадки вродженої відсутності зубів.

Ефективність виготовлення якісного знімного протезу багато в чому визначається властивостями базисних матеріалів. Основною групою матеріалів для виготовлення таких конструкцій є акрилові пластмаси гарячої полімеризації. Однак багаторічний досвід використання цих пластмас виявив ряд їхніх недоліків. Одним з перших є недостатньо висока функціональна якість і міцність протезів, і, як наслідок цього, – невисока довговічність акрилових конструкцій. Не менш важливим недоліком є присутність в базисі готового протеза залишкового мономера і часті алергічні реакції на даний матеріал.

У зв'язку з цим протягом багатьох років ведуться розробки нових базисних стоматологічних матеріалів та їх дослідження. В даний час все частіше лікарі стоматологи-ортопеди використовують безакрилові термопластичні пластмаси, які дозволяють поліпшити функціональні якості повних знімних протезів і уникнути перерахованих недоліків акрилових пластмас.

Мета дослідження

Вивчити в клініці ортопедичної стоматології ефективність застосування термопластичного матеріалу «Vertex ThermoSens» (Нідерланди) та фторвмісну акрилову пластмасу «Фторакс» (Україна) у пацієнтів з повною відсутністю зубів, які раніше користувалися повними знімними пластинковими протезами з акрилових пластмас.

Матеріали та методи

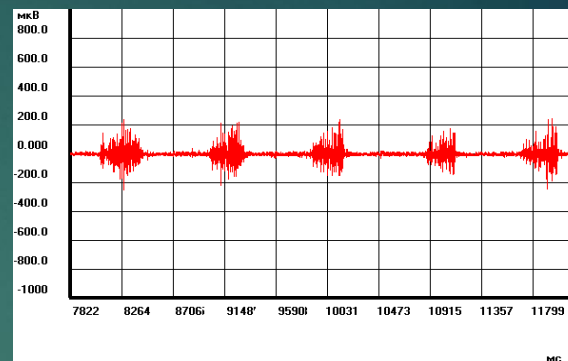
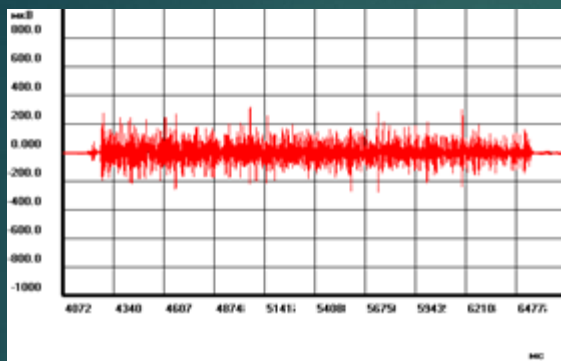
Нами було проведено лікування 40-х пацієнтів з повною відсутністю зубів, які звернулися до клініки ортопедичної стоматології з метою виготовлення нових повних знімних пластинкових протезів для верхньої та нижньої щелеп. Протягом останніх 3-5 років вони користувалися повними знімними протезами, що були виготовлені з акрилових пластмас. Всі пацієнти відмічали незадовільну фіксацію протезів.

Пацієнтам були запропоновані повні знімні пластинкові протези з безмономерної термопластичної пластмаси. Після цього пацієнти були сформовані три групи пацієнтів: перша група – група контролю – складається з 20 осіб з інтактними зубними рядами; до другої групи увійшли 20 осіб, яким були виготовлені повні знімні пластинкові протези з акрилового матеріалу «Фторакс»; третю групу склали 20 осіб, яким протези виготовлялися з термопластичного матеріалу «Vertex ThermoSens». Всього в ході наших досліджень було записано та оброблено 100 електроміограм.

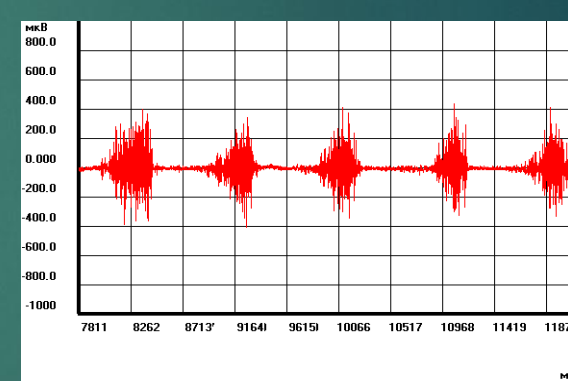
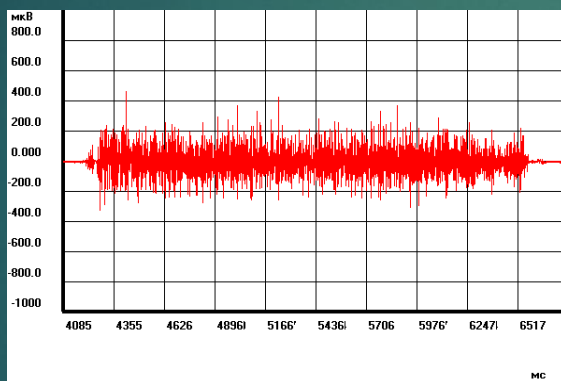
Вивчення ефективності протезування проводилась за допомогою електроміографічних досліджень власне жувальних м'язів.

Результати та їх обговорення

Лівий жувальний м'яз

Правий жувальний м'яз

Рис. 1. Електроміограми власне жувальних м'язів пацієнта В.
(інтактний жувальний апарат)

Результати та їх обговорення

Таблиця 1

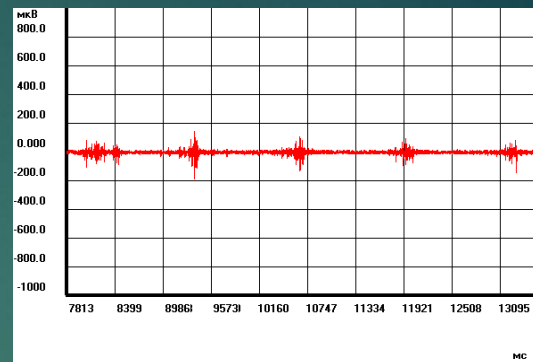
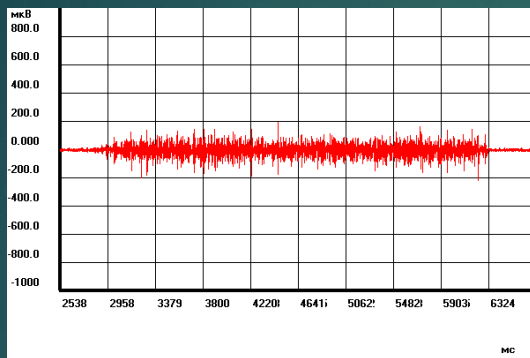
Середні показники електричної активності жувальних м'язів у осіб контрольної групи ($M \pm m$) ($n=20$)

Показники ЕМГ	Лівий жувальний м'яз	Правий жувальний м'яз
Амплітуда стиснення	608,96 $\pm$ 8,50	641,58 $\pm$ 10,01
Частота коливань	244,29 $\pm$ 4,88	262,24 $\pm$ 3,45
Амплітуда жування	597,08 $\pm$ 9,33	643,92 $\pm$ 9,11
Частота коливань	247,56 $\pm$ 2,85	262,25 $\pm$ 2,66
Час активності	476,61 $\pm$ 7,41	489,32 $\pm$ 7,24
Час спокою	464,74 $\pm$ 6,92	477,62 $\pm$ 6,66

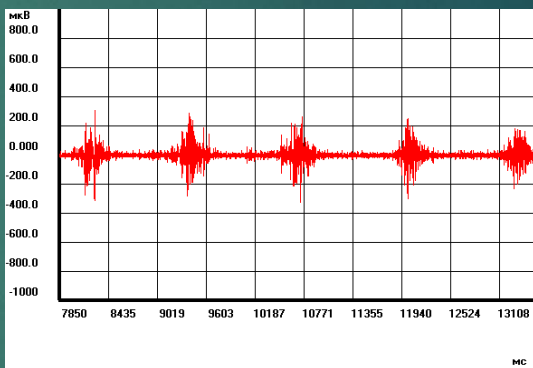
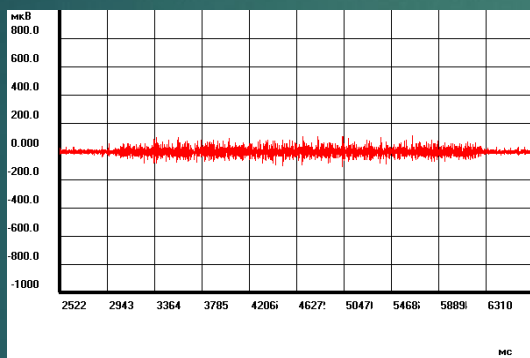
Примітка: $p < 0,01$.

Результати та їх обговорення

Лівий жувальний м'яз

Правий жувальний м'яз

Рис. 2. Електроміограми власне жувальних м'язів пацієнта Г. (до початку ортопедичного лікування)

Результати та їх обговорення

Таблиця 2

Середні величини показників електричної активності жувальних м'язів у пацієнтів контрольної групи та пацієнтів до початку ортопедичного лікування

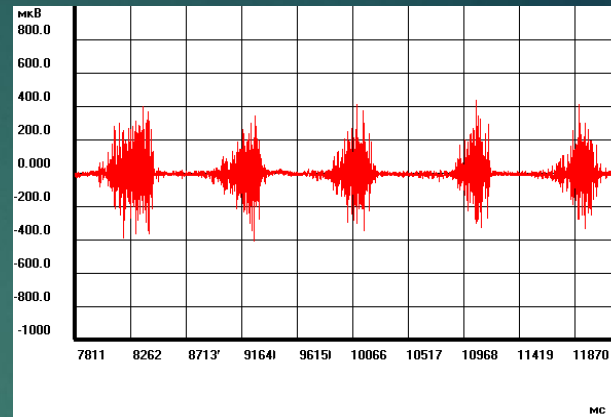
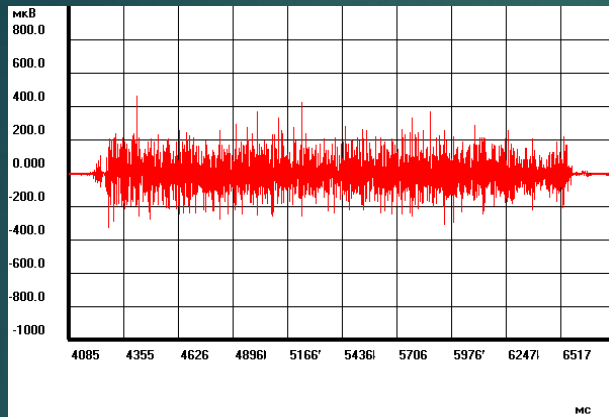
Показники ЕМГ	Група контролю		До протезування	
	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз
	M±m (n=20)	M±m (n=20)	M±m (n=40)	M±m (n=40)
Амплітуда стискання	608,96±8,50	641,58±10,01	183,67±6,17	202,30±7,55
Частота коливань	244,29±4,88	262,24±3,45	346,34±9,39	367,78±11,08
Амплітуда жування	597,08±9,33	643,92±9,11	197,38±6,98	215,79±7,09
Частота коливань	247,56±2,85	262,25±2,66	344,67±10,39	361,55±11,46
Час активності	476,61±7,41	489,32±7,24	645,48±12,40	667,29±12,47
Час спокою	464,74±6,92	477,62±6,66	540,39±12,87	570,77±12,84
Коефіцієнт «К»	1,02±0,01	1,02±0,01	2,35±0,11	2,28±0,11

Примітка: всі показники клінічної групи достовірно відрізняються від контролю ($p < 0,05$)

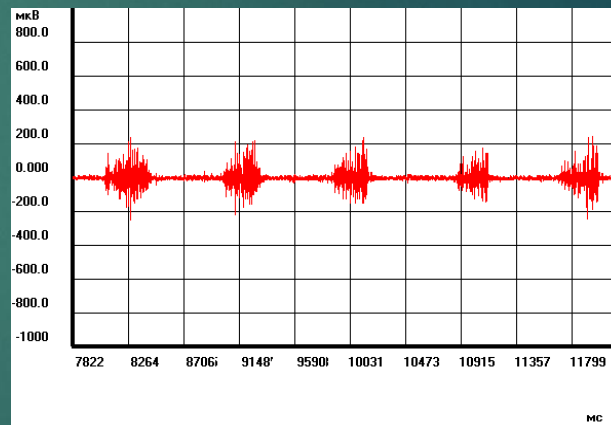
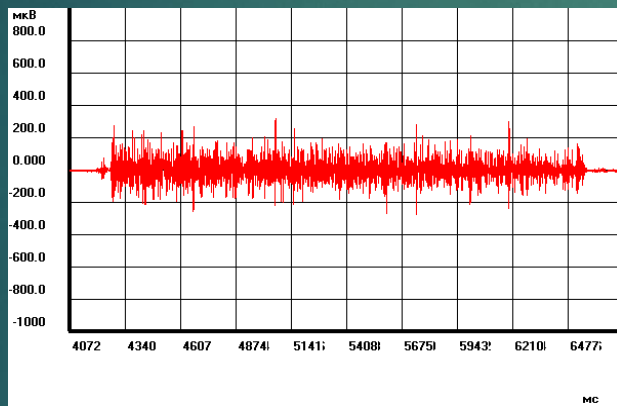

Результати та їх обговорення

Лівий жувальний м'яз

Правий жувальний м'яз

Рис. 3. Електроміограма власне жувальних м'язів пацієнта Д. (через 1 рік користування протезами з матеріалу «Фторакс»)

Результати та їх обговорення

Таблиця 3

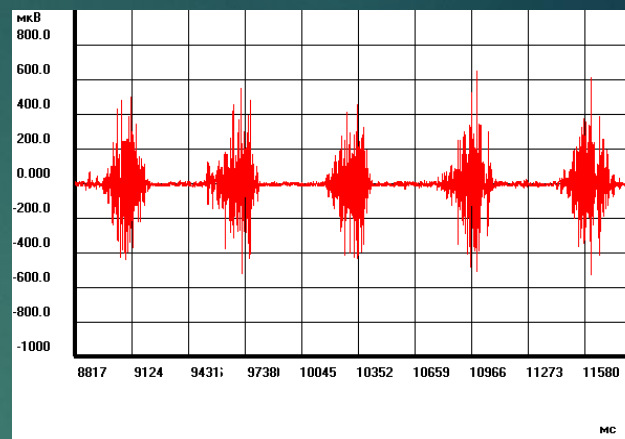
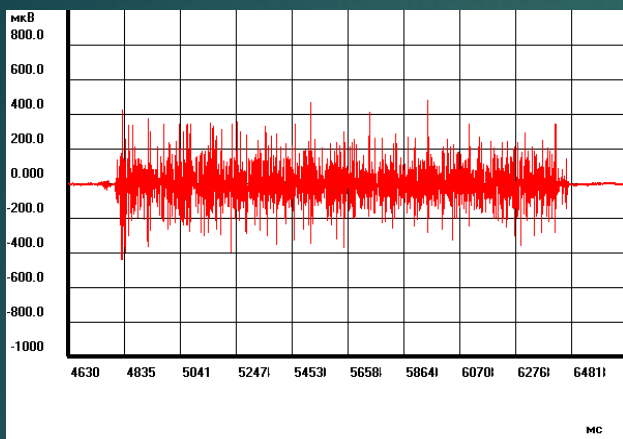
Середні величини показників електричної активності жувальних м'язів у пацієнтів контрольної групи, пацієнтів до початку ортопедичного лікування та через один рік користування протезами з матеріалу «Фторакс»

Показники ЕМГ	Група контролю		До протезування		Через 1 рік	
	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз
	M±m (n=20)	M±m (n=20)	M±m (n=40)	M±m (n=40)	M±m (n=20)	M±m (n=20)
Амплітуда стискання	608,96±8,50	641,58±10,01	183,67±6,17	202,30±7,55	542,75±10,19	556,90±8,72
Частота коливань	244,29±4,88	262,24±3,45	346,34±9,39	367,78±11,08	259,45±3,92	272,06±4,1
Амплітуда жування	597,08±9,33	643,92±9,11	197,38±6,98	215,79±7,09	536,91±8,51	547,32±8,43
Частота коливань	247,56±2,85	262,25±2,66	344,67±10,39	361,55±11,46	252,30±4,05	266,15±4,19
Час активності	476,61±7,41	489,32±7,24	645,48±12,40	667,29±12,47	437,59±7,18	442,81±7,26
Час спокою	464,74±6,92	477,62±6,66	540,39±12,87	570,77±12,84	423,70±6,78	428,82±6,37
Коефіцієнт «К»	1,02±0,01	1,02±0,01	2,35±0,11	2,28±0,11	1,25±0,03	1,25±0,03

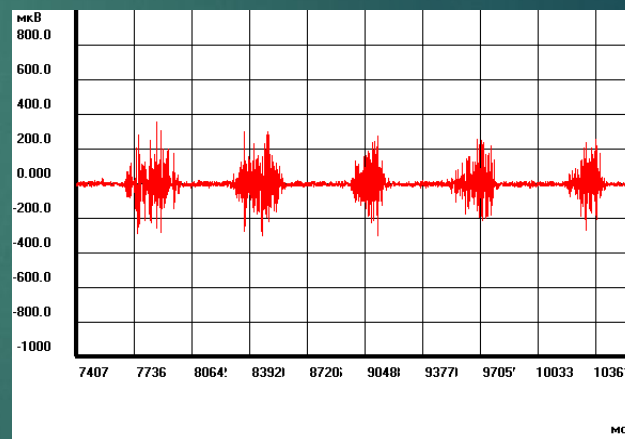
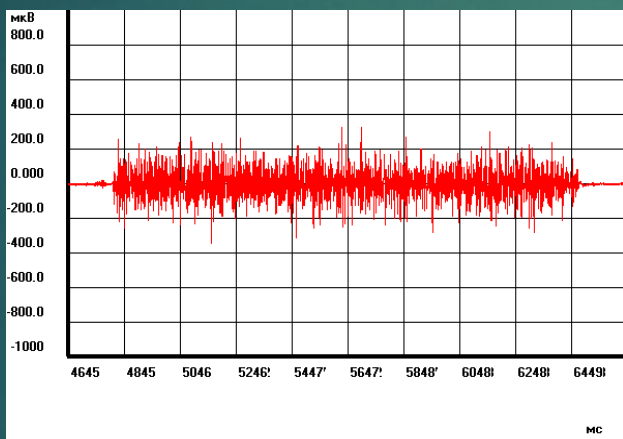
Примітка: всі показники клінічної групи достовірно відрізняються від контролю ($p < 0,05$)

Результати та їх обговорення

Лівий жувальний м'яз

Правий жувальний м'яз

Рис. 4. Електроміограми власне жувальних м'язів пацієнта Ч. (через 1 рік користування протезами із матеріалу «Vertex ThermoSens»)

Результати та їх обговорення

Таблиця 4

Середні величини показників електричної активності жувальних м'язів у пацієнтів контрольної групи, пацієнтів до початку ортопедичного лікування та через один рік користування протезами з матеріалу «Vertex ThermoSens»

Показники ЕМГ	Група контролю		До протезування		Через 1 рік	
	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз	Лівий жув. м'яз	Правий жув. м'яз
	M±m (n=20)	M±m (n=20)	M±m (n=40)	M±m (n=40)	M±m (n=20)	M±m (n=20)
Амплітуда стискання	608,96±8,50	641,58±10,01	183,67±6,17	202,30±7,55	587,90±8,87	612,94±9,24
Частота коливань	244,29±4,88	262,24±3,45	346,34±9,39	367,78±11,08	251,59±3,44	256,25±3,96
Амплітуда жування	597,08±9,33	643,92±9,11	197,38±6,98	215,79±7,09	606,97±10,34	627,57±10,16
Частота коливань	247,56±2,85	262,25±2,66	344,67±10,39	361,55±11,46	253,40±3,84	261,47±3,65
Час активності	476,61±7,41	489,32±7,24	645,48±12,40	667,29±12,47	467,73±7,11	481,70±7,46
Час спокою	464,74±6,92	477,62±6,66	540,39±12,87	570,77±12,84	452,79±6,73	464,18±7,46
Коефіцієнт «К»	1,02±0,01	1,02±0,01	2,35±0,11	2,28±0,11	1,06±0,02	1,05±0,02

Примітка: всі показники клінічної групи достовірно відрізняються від контролю ($p < 0,05$)

Результати та їх обговорення

На основі виконаної роботи ми відмітили, що використання базисних термопластичних матеріалів, зокрема «Vertex ThermoSens», дозволяє досягти більш швидкої адаптації до повних знімних пластинкових протезів у зв'язку з їх кращою фіксацією та стабілізацією. Відсутність вільного мономеру робить ці матеріали біосумісними, вони не є токсичними, практично не викликають алергічних реакцій та можуть застосовуватися у пацієнтів з підвищеною чутливістю до акрилатів. Протези з термопластичних матеріалів добре обробляються та поліруються. Протези з «Vertex ThermoSens» піддаються лагодженню та перебазуваннюлюбими матеріалами.

Висновки

Виходячи з результатів проведеної нами роботи в клініці ортопедичної стоматології при протезуванні пацієнтів з повною відсутністю зубів можна рекомендувати до використання матеріал «Vertex ThermoSens» в клініці ортопедичної стоматології. Ефективність виготовлення якісного знімного протезу багато в чому визначається властивостями базисних матеріалів. Основною групою матеріалів для виготовлення таких конструкцій є акрилові пластмаси гарячої полімеризації. Однак багаторічний досвід використання цих пластмас виявив ряд їхніх недоліків. Одним з перших є недостатньо висока функціональна якість і міцність протезів, і, як наслідок цього, – невисока довговічність акрилових конструкцій. Не менш важливим недоліком є присутність в базисі готового протеза залишкового мономеру і часті алергічні реакції на даний матеріал. У зв'язку з цим все частіше лікарі стоматологи-ортопеди використовують безакрилові термопластичні пластмас, які дозволяють поліпшити функціональні якості повних знімних протезів і уникнути перерахованих недоліків акрилових пластмас.